

STJÓRNARHÆTTIR OG INNRI ENDURSKOÐUN

ROKKMESSA FÉLAGS UM INNRI ENDURSKOÐUN

19. MARS 2026

HELGA HLÍN HÁKONARDÓTTIR

HELGA HLÍN HÁKONARDÓTTIR HDL STOFNANDI OG RÁÐGJAFI HJÁ STRATEGÍU

STJÓRNARSETA

2024-	Stjórnarformaður AP Þrif.
2023-	Íslandsbanki. Formaður áhættunefndar og sit í stjórnarháttá- og mannauðsnefnd.
2023-	Rue de Net. Var einnig ritari stjórnar og lögfræðilegur ráðgjafi frá 2018.
2013-	Stofnandi og formaður stjórnar Strategíu ehf.

FYRRI STJÓRNARSTÖRF

2000-2003	Stjórnarformaður mark.is.
2000-2003	Varastjórn Verðbréfafings Íslands (nú Nasdaq á Íslandi).
2008-2011	Háskólaráð Háskólans á Akureyri.
2012-2013	Skeljungur.
2013- 2016	Summa Rekstrarfélag.
2014-2018	Greiðsluveitan.
2016-2018	Viðskiptaráð.
2014-2018	Festi og Krónan. Formaður endurskoðunarnefndar.
2016-2018	Stjórnarformaður VÍS. Formaður áhættunefndar og sat í endurskoðunarnefnd.
2017-2018	Varastjórn Líffís.
2013-2019	WOW air. Formaður endurskoðunarnefndar.
2016-2019	Meniga Ltd.
2014-2021	Meðstofnandi og stjórn CrossFit Akureyri ehf.
2023-2025	Stjórnarformaður Lyftingasambands Íslands.

Lögmaður með yfir 30 ára reynslu af störfum á fjármálamarkaði, í stjórnun og ráðgjöf fyrir fjármálafyrirtæki, skráð félög, meðalstór félög, fjárfesta og opinbera aðila.

Hef setið í stjórnnum fjármálafyrirtækja, skráðra fyrirtækja og stofnana og veitt stjórnnum og undirnefndum formennsku.

Hef sl. 13 ár unnið að hönnun skipulags og stjórnarháttá fyrirtækja og stofnanafjárfesta– sér í lagi milli eigenda, stjórna og forstjóra.

Hefur stýrt vinnu við ritun eigendastefna fjölda stofnanafjárfesta.

YFIRLIT

STJÓRNARHÆTTIR OG INNRI ENDURSKOÐUN

1. **Almennt um stjórnarhætti**
2. **Rammi stjórnarháttanna**
  - Rammi stjórnarháttanna
  - S-in þrjú – stefna – skipurit – stjórnarhættir
  - Útfærsla stjórnareininga
3. **Hlutverk og skyldur stjórna**
  - Hlutverk stjórna
  - Vaxandi áhersla á innra eftirlit
  - Meginskyldur stjórna
  - Vönduð ákvarðanatöku
4. **Skilvirkt innra eftirlit**
  - Innra eftirlit stjórna
  - Stjórnarháttaskjakinn
5. **Samstarf stjórna og innri endurskoðanda**
  - Stjórn og innra eftirlit
  - Innra eftirlit - helstu mistök stjórna
  - Innri endurskoðun stjórnarháttanna
6. **Að lokum**

1. ALMENNT UM STJÓRNARHÆTTI

STJÓRNARHÆTTIR

EFNISTÖK

- **Skipulag fyrirtækis**
  - Stjórnareiningar og stjórnendur
- **Stjórnun**
  - **Ábyrgðarskipting** milli stjórnareininga t.d.
    - Eigendur, t.d. einkahluthafar eða opinberir aðilar
    - Eigendafundir
    - Stjórn
    - Framkvæmdastjóri
    - Undirnefndir
    - Endurskoðendur
    - Starfsmenn
    - Kröfuhafar
    - Viðskiptamenn
    - Samfélag
  - Hvernig **ákvarðanir** eru **teknar**
- **Rammi stjórnarháttá** er formlegt ytra og innra regluverk
- **Innleiðing og framkvæmd** góðra stjórnarháttá eru svo hin eiginlega **áskorun / áhætta** sem kallar á áhættustýringu þeirra

2. RAMMI STJÓRNARHÁTTA

Stefna – Skipulag - Stjórnarhættir

Hlutverk – Umboð – Ábyrgð

RAMMI STJÓRNARHÁTTA

Governance Framework

Lög – samþykktir – innri stefnur og reglur

Lágmarks ákvæði opinberra réttarheimilda sem gilda um skipulag og stjórnarhætti viðkomandi rekstrarforms – jafnvel um viðkomandi fyrirtæki

Rædd, samþykkt, birt og varðveitt með formlegum hætti

Nánari útfærsla skipulags og stjórnarháttanna - í samræmi við tilgang og markmið eigenda með tilvist og hlutverki fyrirtækisins

YTRI RAMMI

Lög
Reglugerðir og
Stjórnvaldsfyrirmæli

SAMRÆMI OG HLÍTNI

EIGENDUR

Samþykktir
Sameignarfélagssamningur
Ákvarðanir hluthafafunda

STJÓRN

Starfsreglur stjórnar
Starfslýsing framkvæmdastjóra
Stefnumörkun og innri reglur

Útfærsla stjórnar á hlutverki og ábyrgð sinni, forstjóra og annarra stjórnareininga – í takt við tilgang og markmið skv. lögum og samþykktum

S-IN ÞRJÚ

Skipurit styður við stefnu og stjórnarhættir tryggja forgangsroðun við skýra og skilvirka innleiðingu

Stefna – skipurit - stjórnarhættir

Skýr stefnumörkun sem endurspeglast í stefnu og framtíðarsýn fyrirtækisins og einstökum undirstefnum

Aðkoma viðeigandi hagaðila – 360°

Skipurit og skipulag skilgreind út frá stefnu og styðja við **árangursríka** innleiðingu og eftirfylgni með stefnu fyrirtækisins

STEFNUMÖRKUN

Forgangsröðun - samráð

SKÝRLEIKI - ÁRANGUR

SKIPULAG

Innleiðing - eftirfylgni

STJÓRNARHÆTTIR

Hlutverk – umboð - ábyrgð

Stjórnarhættir, þ.m.t. hlutverk, umboð og ábyrgð einstakra stjórnareininga, útfærðir með **skýrum** hætti.

Mælingar, upplýsingagjöf og eftirlit virka sem skyldi.

ÚTFÆRSLA STJÓRNAREININGA

Hlutverk – umboð – ábyrgð

Órofin umboðskeðja

Skýrt hlutverk og umboð einstakra stjórnareininga skv. lögum, reglum, samþykktum, samningum og góðum stjórnarháttum

HLUTVERK

Umboð

STJÓRNARHÆTTIR

ÁBYRGÐ

Framkvæmd og eftirlit

VÖNDUÐ

ákvarðanatáka

Ábyrgð er þar af leiðandi skýr - enda séu **framkvæmd og eftirlit** virk í framkvæmd

Ákvarðanatáka stjórnar og stjórnenda tekur mið af hlutverki, umboði og ábyrgð, er **innleidd með skilvirkum hætti** – og er þar með áreiðanlegri en ella

NIÐURSTAÐA

- **Markmið** góðra stjórnarháttanna er að fyrirtæki nái markmiðum sínum á sjálfbæran hátt
- **Stefna, skipulag og stjórnarhættir** eru útfærð með skipulegum og samræmdum hætti
- Felast meðal annars í:
  - Skýrri **ábyrgðarskiptingu** og umboðskeðju
  - Vandaðri **ákvarðanatöku**
  - **Skilvirkni** starfsemi
  - **Langtímasjálfbærni**
- Góðir stjórnarhættir eru **lykilþáttur** í að skapa
  - Traust
  - Gegnsæi
  - Áreiðanleika og ábyrgð gagnvart hagaðilum

3. HLUTVERK OG SKYLDUR STJÓRNA

HLUTVERK STJÓRNA

ALMENNT

- **Stefnumörkun**
  - Þar með talið áhættustefnu / áhættuvilja
- **Ráðning framkvæmdastjóra**
  - Innleiðing stefnu og markmiða stjórnar
  - Ábyrgð á daglegri starfsemi svo markmiðum verði náð
  - Nánar útfært í starfsreglum / starfslýsingu
    - Hlutverk
    - Umboð og takmarkanir á umboði
    - Regluleg og tilfallandi upplýsingagjöf
- **Eftirlit** með framkvæmdastjóra - bókhaldi og meðferð fjármuna og eigna
  - Þar með talið innleiðingu hans á áhættustýringu og annarri stefnumörkun
  - Reglubundin og tilfallandi upplýsingagjöf
- Setja upp skilvirkt **innra eftirlit og endurskoðunaráætlanir**
  - Eins og við á fyrir viðkomandi fyrirtæki
  - Miðað við stefnumörkun á hverjum tíma
  - Innri og ytri aðstæður hverju sinni

VAXANDI ÁHERSLA Á INNRA EFTIRLIT

FYRIRSJÁANLEIKI MINNI EN ÁÐUR – AUKIN ÁHÆTTA VIÐ ÁKVARÐANATÖKU

➤ PROSKASTIG MARKAÐAR

- Eftirlitsskyldir aðilar skilgreina **ramma stjórnarháttá** og **innra eftirliti** ítarlega
- Fókus og þróun á almennum markaði með **endurskoðunarnefndum** og sérfróðum aðila í endurskoðunarnefndum
- **Stjórnarháttayfirlýsingar** hafa með umfjöllun um áhættustýringu og innra eftirlit
- Fyrirtæki sem hafa lent í **áföllum** einnig hrokkið við
- Hið **opinbera** og **fyrirtæki í opinberri eigu** hins vegar oft eftirbátar

➤ AUKIÐ FLÆKJUSTIG Í REKSTRI

- Stærri og flóknari samstæður
- Alþjóðleg starfsemi
- Flóknara rekstrarumhverfi
- Stjórnir enn fjær daglegum rekstri
- Auknar kröfur um þekkingu og reynslu stjórnarfólks
- Markaðir fyrirtækja í opinberri eigu þróast úr markaðsbresti yfir í samkeppnismarkað

➤ AUKIN REGLUSETNING

- Lög um ársreikninga
- ESG
- Eftirlitsskyldir aðilar
- Upplýsingatækni og netöryggi

➤ AUKIN ORÐSPORSÁHÆTTA

- Stjórnarhættir og hlítmi
- Rekstur og starfsemi
- Sjálfbærni UFS
- Menning

➤ AUKINN ÁHERSLA Á GÓÐA STJÓRNARHÆTTI

- Stjórnir og stjórnendur látin svara til ábyrgðar
- Meðhöndlun hagsmunaáreksa
- Virk áhættustýring
- Ábyrg ákvarðanatataka
- Skýrleiki og gegnsæi
- Eftirlit

MEGINSKYLDUR STJÓRNA

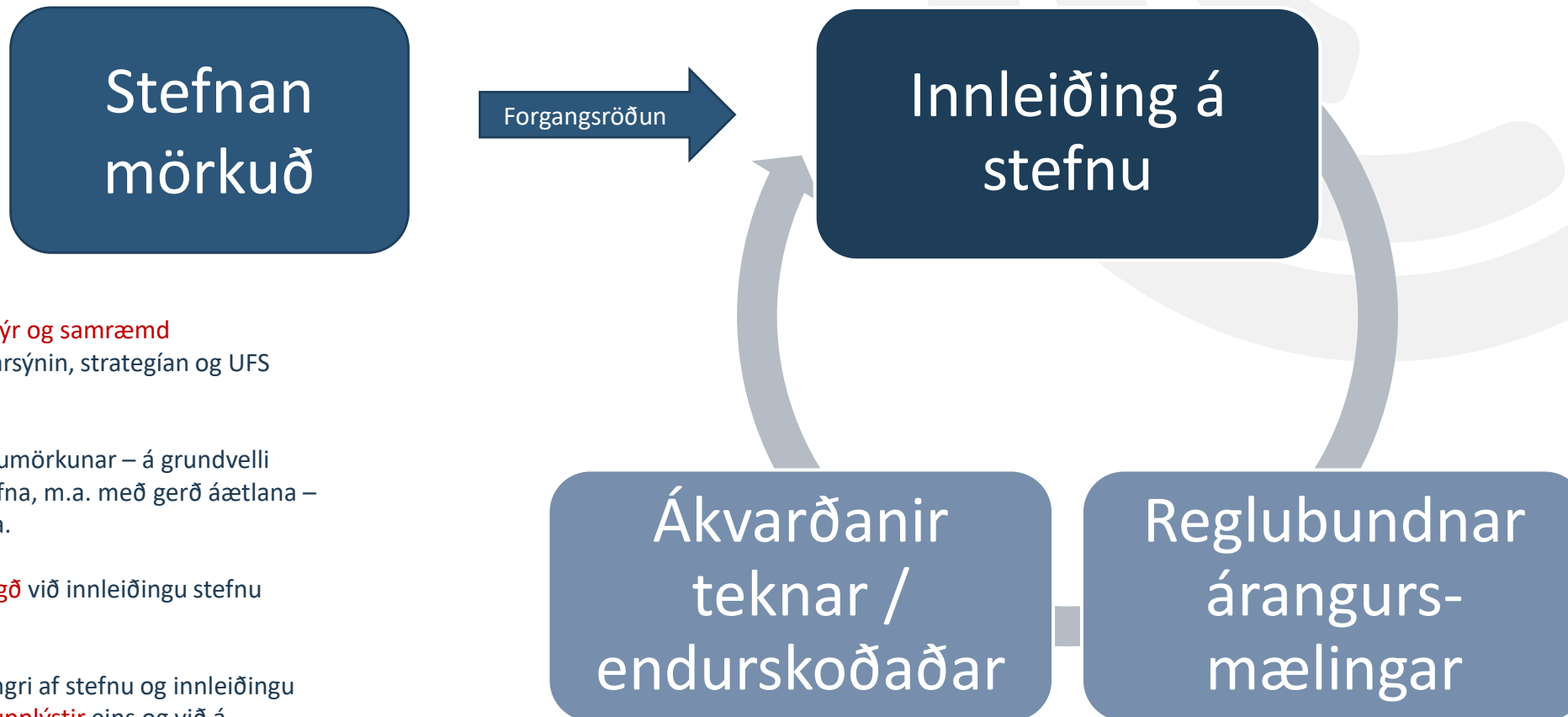
STJÓRNIR VINNA VIÐ OG HAFA SKYLDU TIL ÁKVARÐANATÖKU

- **Hlutverk, umboð og ábyrgð** stjórnar þarf að vera skýrt skilgreint – sér í lagi gagnvart eigendafundi
- Stjórn er **sjálfstæð** og ber **ábyrgð** gagnvart eigendum
- Stjórn hefur hagsmuni fyrirtækisins ávallt í fyrirrúmi (**trúnaðarskylda**)
- Stjórn gætir hagsmuna allra eigenda jafnt (**jafnræðisregla**)

VÖNDUÐ ÁKVARÐANATAKA

FORSENDUR OG FERLI

Mikilvægt er að til staðar sé **skýr og samræmd stefnumörkun** – bæði framtíðarsýnin, strategían og UFS þættir.

Skilvirk innleiðing heildarstefnumörkunar – á grundvelli skýrrar **forgangsröðunar** verkefna, m.a. með gerð áætlana – fjárhagslegra og ófjárhagslegra.

Skýr **hlutverk, umboð og ábyrgð** við innleiðingu stefnu skilgreind.

Reglubundnar mælingar á árangri af stefnu og innleiðingu hennar – og viðeigandi aðilar **upplýstir** eins og við á.

Ákvarðanir teknar í samræmi við stefnu – og stefna/ákvarðanir **rýndar og endurskoðaðar út frá mælingum** á árangri.

Reglubundin endurskoðun og **eftirlit** með **hlíttni, skilvirkni og hagkvæmni** í framkvæmd.

4. SKILVIRKT INNRA EFTIRLIT

Stjórnarhættir

INNRA EFTIRLIT STJÓRNAR

SJÁLFSTÆÐ STJÓRN – SKAPAR EIGIN ÁHERSLUR OG VERKLAG HVERJU SINNI

STJÓRNIR EIGA AÐ SPYRJA SIG SJÁLFSTÆTT OG HAFA SKOÐUN Á

- Hvað skiptir mestu máli?
  - Hverju á stjórn að hafa áhyggjur af?
  - Hvernig þekkir stjórn og stýrir lykiláhættum?
-
- Stjórnendur mikilvæg uppspretta þekkingar – en
    - Stjórnendur eru undir eftirliti stjórnar
    - Stjórn ber ábyrgð gagnvart hluthafafundi
  - Aukið flækjustig => enn meira og nánara samstarf við innri endurskoðanda
  - Kortlagning ramma stjórnarháttanna mikilvæg til hægt sé að útfæra starfseminna til samræmis
  - Þegar því er lokið – þarf hins vegar að svara því hvort hljóð og mynd raunverulega saman....?

STJÓRNARHÁTTAÍSJAKINN

FARA HLJÓÐ OG MYND SAMAN...?

Áhætta sem leiðir af því að **samþykktir og birtir** stjórnarhættir séu **ekki innleiddir** með réttum hætti

- Ófyrirsjáanleiki
- Aukin / dulin áhætta almennt
- Rekstrarvandi
- Fjárhagslegt tjón / kostnaðarauki
- Ábyrgð ekki þekkt / rangir aðilar axla ábyrgð
- Þungt og kostnaðarsamt eftirlit
  - Eftiráviðbrögð
  - Með tilheyrandi kostnaði – jafnvel tjóni
  - Í stað virðisaukandi samstarfs við innri endurskoðun um viðvarandi hlítni

Stjórnarháttáísjakinn

5. SAMSTARF STJÓRNAR OG INNRI ENDURSKOÐANDA

STJÓRN OG INNRA EFTIRLIT

- Mikill **virðisauki** falinn í **samstarfi** stjórna, áhættustýringar og innri endurskoðunar
  - Skilvirk innleiðing stefnu,
  - með skýru skipulagi - ábyrgðarmenningu og stjórnarháttum
  - **sem virka í reynd**
  - Vandaðar **ákvarðanir** eru teknar og **framkvæmdar**
  - af viðeigandi aðilum
  - til samræmis við stefnu, skipulag og stjórnarhætti
- Ómetanlegt ef **trúnaður og skilningur** er milli aðila þegar reynir á – t.d. við breytta stefnumörkun, áföll eða krísustjórnun
- **Forsenda** hins vegar að báðir aðilar hafi **þekkingu og skilning** á
  - Ramma stjórnarháttar fyrirtækisins
  - Tilgangi, rekstri og ákvarðanatöku
  - Áhættu og áhættustýringu
  - Útfærslu endurskoðunaráætlana
  - Hvað innri endurskoðun felur í sér og hvað ekki
  - Innleiðingu ábendinga og athugasemda

INNRA EFTIRLIT - HELSTU MISTÖK STJÓRNA

THE HUMAN FACTOR

VIÐHALDA ÓBREYTTU FYRRA VERKLAGI:

Of mikið af upplýsingum (Data) – en hafa litla innsýn / yfirsýn (Info)

- Langar skýrslur um allt og ekkert
  - ✓ Rýna og leggja áherslu á lykiláhættur
- Ítarlegar úttektir á einstökum ferlum
  - ✓ Koma auga á og mæla kerfisveikleika
- Margar minniháttar athugasemdir við form
  - ✓ Gera athugasemdir sem hafa áhrif á stefnu eða rekstur
- ✓ Kostnaður við innri endurskoðun – (neikvæður) fasti
  - ✓ Innri endurskoðun nýtt til að skapa virðisauka

HAFI EKKI SKOÐANIR Á EINSTÖKUM ÁHÆTTUM – LYKILÁHÆTTUM:

Fá ekki innsýn í rekstur og áhættu s.s. tengda

- Stefnumótun
- Stjórnarháttum og ákvarðanatöku
- Áhættustýringu
- Menningu og siðferði
- Upplýsingatækni og netöryggi

SAMSKIPTI – SAMSPIL VIÐ INNRI ENDURSKOÐANDA:

Framkvæmdastjórn útfærir endurskoðunaráætlanir

- ✓ Skilningur stjórnar á ramma stjórnarháttum og lykiláhættum/áhættustýringu
- ✓ Skoðun stjórnar á, yfirferð og samþykki endurskoðunaráætlana – hverju sinni
- ✓ Reglulegt / viðvarandi trúnaðarsamtal við innri endurskoðanda
- ✓ Innri endurskoðun falin tiltekin verkefni þegar/ef við á
- ✓ Áherslum og innleiðingu ábending og athugasemda fylgt eftir

LÍTA EKKI Á INNLEIÐINGU Á GÓÐRA STJÓRNARHÁTTA SEM ÁHÆTTU:

Nýta ekki innri endurskoðun til að meta stjórnarhætti

- Upplýsingaflæði – viðeigandi magn og gæði upplýsinga til stjórnar
- Virk og skýr ábyrgðarkveðja útfærð og formfest og fylgt
- Ferli mikilvægra ákvarðana útfært og formfest og fylgt
- Virkni og virðisauki undirnefnda stjórnar
- Skilvirkt og virðisaukandi samstarf stjórnar og stjórnenda - trúnaður
- Menning og ábyrgð stuðli að því að fyrirtæki nái marmiðum sínum

INNRI ENDURSKOÐUN STJÓRNARHÁTTA

VIRKA STEFNA – SKIPULAG OG STJÓRNARHÆTTIR Í RAUN?

Stefna og framtíðarsýn

- Ekki nýtt sem mælanlegt stjórnþæki
- Óskýr – áherslur og/eða mælanleg markmið skortir í stefnu
- Innleiðing / eftirfylgni ekki útfærð eða fylgt eftir
- Innri stefnur ekki aðlagðar nýrri stefnu eða breyttum aðstæðum

Skipulag

- Ekki endurskoðað í kjölfar nýrrar stefnu – eða styður ekki við hana
- Óskýr hlutverk og verkefni stjórnareiningar
  - Óskýr ábyrgð / ábyrgðaraðila skortir
  - Skörun milli stjórnareininga / stjórnenda
- Umboðskeðja
  - Óskýr valdmörk
  - Keðja rofin
- Varnarlínurnar þrjár ekki útfærðar

Stjórnarhættir

- Umgjörð stjórnarháttanna ekki kortlögð og innri umgjörð samræmd þeirri ytri
  - Hlutverk, umboð og ábyrgð – útfærð - virk
  - Stjórnendaeftirlit – útfært - virkt
- Ákvarðanir ekki teknar í samræmi við stefnu
- Þekkingarstig stjórnar og upplýsingagjöf stjórnenda
  - Heildarmynd skortir
  - Lykiláhættur ekki skýrar
  - Viðeigandi og réttar upplýsingar – á hverjum tíma
  - Ábyrgð á rýni, framsetningu og upplýsingagjöf til stjórnar óljós

Menning og hvatar

- Samskipti og samstarf stjórnar og stjórnenda – einhliða?
- Rangir hvatar – skortur á hvötum
- Veik áhættumenning
- Veik ábyrgðarmenning

6. AÐ LOKUM

AÐ LOKUM

STJÓRNARHÆTTIR OG INNRI ENDURSKOÐUN

- Stjórnarhættir sem **birtast í skjólum** eru bara toppurinn á ísjakanum
- Raunveruleg **áhætta** – og raunverulegur **árangur** – mótast undir yfirborðinu
  - Þar sem **ákvarðanir** eru teknar og þær **framkvæmdar**
- Hlutverk stjórnar er að **tryggja** að þetta tvennt **fari saman**
- **Samstarf** stjórnar við **innri endurskoðanda** er þar eitt mikilvægasta verkfæri stjórnar

Stjórnarhættir sem ekki virka í framkvæmd eiga meira sameiginlegt með áhættusamri óstjórn heldur en ábyrgri stjórnun

Stjórnarháttáísjakinn

TAKK FYRIR

HELGA@STRATEGIA.IS

SÍMI: 662 0100

STRATEGIA.IS

© HELGA HLÍN HÁKONARDÓTTIR